

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет Імені Василя Стефаника»

Кафедра української літератури

„03” *Серпень* 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

„Історія української літератури (40 – 60-ті рр. ХІХ століття)”

Освітня програма Українська мова і література
Перший (бакалаврський) рівень

Спеціальність **014 Середня освіта**

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «27» серпня 2019 р.

Івано-Франківськ – 2019 рік

Робоча програма „ Історія української літератури 40-60-х рр. ХІХ століття”
складена для студентів

Спеціальність **014 Середня освіта** (Українська мова і література)

Розробник: професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук Мафтин Н. В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української літератури філологічного факультету

Протокол № 1 від «27 серпня» 2019 р.

Завідувач кафедри

„27” серпня 2019 р. проф. Хороб С. І.

Схвалено методичною комісією філологічного факультету
Протокол від „1” 30 серпня 2019 р.

Голова методичної ради
філологічного факультету

доцент Мартинець А.М.

© _____, 2019__
рік
© _____, 2019__
рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка)	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 014 Середня освіта 014.01 (українська мова і література)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		__ 2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання -		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		__ 4-й	__ 4-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	26 год.	16.
		Практичні, семінарські	
		26год.	8
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
		38_ год.	66
Індивідуальні завдання: __ год.			
Вид контролю: контрольні роботи, іспит			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

Для денної форми навчання – 37% до 63%

Для заочної форми навчання -

Назва дисципліни	Історія української літератури 40-60-х років XIX століття
Викладач (-і)	Професор Мафтин Наталя Василівна
Контактний телефон викладача	0509274390
Е-mail викладача	Natalimaftyn@gmail.com
Формат дисципліни	очна
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС -3 (90год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http:// www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Очні консультації. Дні проведення: понеділок, з 14.00 – до 17.00; среда: з 13.30 – по 17.00
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Історія української літератури 40-х–60-х років XIX ст.» вивчається на другому курсі в четвертому семестрі й присвячена вивченню літературного процесу, що відбувався в Україні у цей період, основних стильових напрямків цього періоду, творчості письменників, що сформували літературну спадщину періоду, зокрема творчості Т. Шевченка. Дана дисципліна є важливою в програмі навчання студентів-філологів, майбутніх вчителів, адже покликана дати їм знання про специфіку становлення нової української літератури, освоєння українським письменством нових стильових парадигм.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Курс „ Історія української літератури 40-60-х років XIX ст.” має на меті дати студентам другого курсу розуміння внутрішньої логіки історико-літературного процесу в Україні в 40-60-ті роки, взаємодію різних літературних напрямів і стилів, специфіку утвердження реалізму як домінуючого методу середини XIX ст., формування його жанрової системи та функціонування різних стильових течій, а також становлення індивідуальних творчих методів, у першу чергу – творчого методу Т.Г.Шевченка. Ознайомити студентів із тенденціями становлення і розвитку української літератури початку XIX століття, з основними жанрово-стильовими її особливостями, з провідними творчими напрямами в письменстві того часу. Разом з тим важливим завданням є висвітлення літературної діяльності, літературної спадщини талановитих особистостей, ідейно-художній аналіз їх творів, з’ясування оригінальності і новаторства, місця в художньому процесі доби, в контексті національної і світової літератури. Вивчення курсу також зорієнтоване на майбутню професійну діяльність студентів, тому до кожного практичного заняття додається завдання підготувати міні-презентацію «На допомогу майбутньому вчителю».</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
В результаті вивчення курсу «Історія української літератури 40-х – 60-х років	

ХІХ століття»

студенти зможуть набути такі компетентності:

- розумітимуть своєрідність нового етапу розвитку української літератури, що розпочався в 40-ві рр. ХІХ ст., його найприкметніші риси; чільні риси естетики й поезики реалізму в порівнянні з естетикою і поезикою романтизму; періодизацію становлення реалізму; знатимете біографію та творчість Т.Г.Шевченка, його роль і місце в українській духовній культурі, його внесок у розвиток національної літератури, витоки його образного світу, стильові особливості поезій, еволюцію художнього світу “Кобзаря”, основні мотиви творчості митця. Знати й розуміти роль П.Куліша в літературному процесі другої половини ХІХ ст., особливості його світогляду та еволюцію художнього світу. Будете знати своєрідність української поезії пошевченківського періоду на рівні тематики, проблематики, образності, жанрового розмаїття, основні тенденції розвитку прози в 40-60-ті рр. ХІХ ст, її жанрово-стильову специфіку; своєрідність життєво-творчих шляхів українських письменників 40-60-х рр. ХІХ ст., програмні зразки їхньої художньої спадщини; відтак
- зможуть фахово й аргументовано утверджувати національні ідеали, мовне й культурне багатство України;
- удосконалять здатність аналізувати й оцінювати досягнення національної і світової культури, застосовувати методи самовиховання, орієнтовані на загальнолюдські цінності;

– удосконалять уміння використовувати теоретичні знання в практиці літературознавчого підходу до явищ і фактів історії літератури **та в практиці викладання в ЗОШ**; дати характеристику розвитку української літератури в період 40-х-60-х рр.. у порівнянні з попереднім періодом, орієнтуватися в різноманітних виявах літературно-художнього процесу;

аналізувати творчість Т. Шевченка, П. Куліша, С. Руданського, Ю. Федьковича, О. Стороженка, Марка Вовчка, А. Свидницького, представників етнографічно-побутової течії;

практично застосовувати набуті знання; робити ідейно-художній (естетично-художній) аналіз текстів, що вивчаються в межах курсу; використовувати набуті на лекційних заняттях знання для написання наукових студентських робіт, курсових та дипломних;

збирати й аналізувати додаткову інформацію про певні літературні явища;

бачити творчість письменника з погляду майбутнього учителя-словесника;

– поглиблюють уміння аналізувати літературний процес, аналізувати життєтворчість письменників, бачити визначальне у їхньому доробку (ідейно-тематичний зміст, проблематику, образну систему, художньо-стильові особливості тощо),

– вирізняти ознаки певних художніх методів у програмових творах,

– збирати й аналізувати додаткову інформацію про певні літературні явища;

- вести полеміку щодо складних, неоднозначних питань, пов'язаних із проблемами історико-літературного розвитку, діяльністю письменників, їхньою творчістю тощо; застосовувати сучасні методики й освітні технології для забезпечення якості навчально-виховного процесу в школі;
- удосконалять комунікаційну стратегію, здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях, здатність виконувати власне дослідження, узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з дослідження обраної проблеми (у фахових виданнях, виступах) та в роботі майбутнього вчителя; здатність викладати українську літературу на підставі особистісноорієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів;
- набудуть уміння створити рівноправний і психологічно позитивний клімат для ефективного навчання, ефективної комунікації між учасниками освітнього процесу шляхом дотримання етичних норм;
- **усвідомлять необхідність дотримуватись наукової доброчесності**

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Своєрідність нового етапу розвитку української літератури, що розпочався з 40-х років XIX ст. Творчість Т. Шевченка.

Тема 1. Поглиблення демократично-просвітницьких начал в українській літературі. Діяльність "громад".

Українські альманахи, їх значення у згуртуванні письменників.

Журнал "Основа" і літературно-естетичне кредо його авторів. Зародження літературної критики в Галичині (журнал "Вечерниці" і "Мета").

Утвердження реалізму, основні етапи його риси як творчого методу.

Діяльність Кирило-Мефодіївського братства. "Книга буття українського народу" М. Костомарова як політичний і духовний маніфест.

Теми 2-3. Тарас Шевченко і становлення української національної культури. Огляд літературознавчих праць та чільних проблем шевченкознавства.

Періодизація творчості Т. Шевченка, запропонована І. Франком. Огляд ранньої творчості.

Період «трьох літ»: основні мотиви, теми, жанрово-стильова специфіка творчості.

Період заслання: а) цикл «В казематі»; б) перший період заслання (орсько-аральський) 1847 – 1850 рр.; мотиви творчості;

в) другий період заслання 1850 – 1857. «Москалева криниця» і її дві редакції.

Останні роки життя і творчості. Інтимно-філософська лірика. Три редакції «Молитви».

Шевченкознавство: від зародження – до сьогодні.

Теми 4-5. Витоки образного світу Шевченка

Тарас Шевченко – цільна творча особистість.

Біографо-психологічні витоки творчості (інтимна лірика).

Фольклорна основа Шевченкової спадщини.

Книжково-літературні джерела в "Кобзарі".

Живописні та музичні витоки поезики Т. Шевченка.

Теми 6-7. Мотивація Шевченкової образності

Суб'єктна організація художнього твору: ліричний власне автор, ліричний персонаж, ліричний розповідач, ліричний герой.

Естетика поета. Інтонаційний образ поета.

Народнопісенне коріння поезики Шевченка. Провідні мотиви й образи Шевченкової лірики.

Поетика візуальності Тараса Шевченка.

Теми 8.-9. Релігійні основи поетичного світобачення Т. Шевченка

Як витворювався міф про атеїзм Шевченка. Богоборство "ізраїлевого типу" в "Кобзарі".

Намагання Шевченка досягнути таємниці першопричини зла у ранніх романтичних творах.

Біблійні мотиви у творчості поета періоду "Трьох літ".

Біблійні образи і мотиви як засіб викривальної патетики і стихія громадянського пафосу в політичних поезіях "Во Іудеї во дні они", "Саул", "Царі".

Шлях очищення й покути героїв Шевченкових творів періоду заслання.

Мотив християнського всепрощення як наскрізна ідея поеми "Неофіти".

Шевченків ідеал щасливого людського світу – життя за Божими законами

10. Прозова спадщина Т. Шевченка. «Щоденник». Малярська спадщина.

Історія написання Шевченкової прози. Типологічне зіставлення поеми «Наймичка» й однойменної повісті.

Повісті «Варнак», «Княгиня» – і поеми «Варнак», «Княжна». Жіночі образи. Ностальгія за Україною.

Автобіографічні мотиви повістей «Художник», «Музикант», «Прогулка с удовольствием и не

без морали». «Журнал» Т. Шевченка.
Малярська спадщина. «Сюїта самотності» (В. Галайчук).

Змістовий модуль 2. Наступники Т. Шевченка в поезії та прозі 40-60-х рр. XIX ст.

Тема 11. Наступники Т. Шевченка в поезії 40-х-60-х рр. XIX ст.: Л. Глібов, С. Руданський, П. Куліш, Ю. Федькович

Загальні тенденції розвитку поезії у 60-х рр.

Елегійний роздум і романтична споглядальність лірики Л. Глібова. Особливості поезиї. Громадянська тематика у творчості поета.

Жанрово-стильовий діапазон творчості С. Руданського.

Поезія П. Куліша. Збірки "Досвітки", "Хуторна поезія", "Дзвін".

Антимілітарні мотиви поезії Ю. Федьковича. Жанрово-тематичне багатство лірики поета.

Тема 12. Проза П. Куліша. Видавнича, культурницько-просвітня діяльність. Суперечливість світогляду П. Куліша. Прозова спадщина письменника.

П. Куліш як символ українського інтелігента. Творча еволюція П. Куліша-прозаїка.

Роман "Чорна Рада". Історична і художня правда в романі. Концепція української державності у творі.

Оповідна структура роману, персонажі, тема, жанр.

Місце роману в спадщині письменника і літературному процесі.

Літературно-критична спадщина П. Куліша.

Суперечливість постаті П. Куліша. Ідея духовності та національна ідея як основа філософії письменника.

Д. Чижевський про подвійну природу поглядів Куліша.

"Листи з хутора" як реалізація вимоги своєрідного цивілізаційного і культурного розвитку українства.

Тема 13. Розвиток прози в 40-60-тих рр. XIX ст. (Марко Вовчок, А. Свидницький, Ю. Федькович, О. Стороженко)

Загальні тенденції розвитку української прози в 60-х рр. XIX ст. Синкретизм художніх напрямів та стильових течій. Утвердження засад критичного реалізму. Етнографічно-побутова школа (О. Стороженко, Ганна Барвінок, Д. Мордовець, М. Номис). Проблематика, жанрово-стильова своєрідність прози Марка Вовчка.

Ідейне скерування «Народних оповідань». Стильова манера викладу. Заглиблення в психологію персонажів. Зображення жіночої долі. Жанрово-композиційні особливості. Новий підхід до розкриття селянської тематики. Жанр повісті у творчості письменника. Історична повість-казка «Кармелюк», психологічна повість «Три долі», соціально-психологічна «Інститутка». Психологія персонажів, стиль. Твори російською мовою: «Рассказы из русского народного быта», «Жили да были три сестры», «Живая душа». Ідейне скерування історичної повісті «Маруся», популярність її в українського та зарубіжного читача. Участь Марка Вовчка в українській («Основа») та російській («Современник», «Отечественные записки») періодиці. Перекладацька діяльність. Редагування журналу «Переводы лучших иностранных писателей».

Поєднання романтичного та реалістичного стилів у прозі Ю. Федьковича. Розробка художньої концепції пристрасті-кохання у творах письменника («Люба-згуба», «Серце не навчити»). Моральний ідеал письменника («Сафат Зінич», «Таліанка»). Тематика жовнірського життя («Три як рідні брати», «Штефан Славич»). Віра в здорові моральні начала людини.

Роман А. Свидницького "Люборацькі": тема, ідея, система образів, композиція. Трансформація повістувальної манери від оповіді за народним зразком в об'єктивно-епічну манеру. Фольклорно-етнографічні нариси «Злий дух», «Відьми, чарівниці й опирі...», «Великдень у подолян».

Жанрова система прози О. Стороженка (оповідання-анекдот, оповідання-характер). Зб. «Оповідання

Грицька Ключника». Белетризовані обробки гумористичних фольклорних мотивів. Повість О.Стороженка «Марко Проклятий» як поєднання національної фольклорної традиції та рис західноєвропейського готичного роману.

6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	К.р.	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Своєрідність нового етапу розвитку української літератури, що розпочався з 40-х років XIX ст. Творчість Т. Шевченка.												
Тема 1. Суспільні та культурні умови розвитку української літератури в 40-60-тих роках XIX ст. Утвердження реалізму.		2				2						1
2-3. Тарас Шевченко і становлення української національної культури. Огляд літературознавчих праць та чільних проблем шевченкознавства. Періодизація творчості Т. Шевченка. Рання творчість Т. Шевченка		2	4			4		2	2			5
Теми 4-5. Витоки образного світу Шевченка. Біографо-психологічні витоки. Проблема імпліцитної біографії. Живописні витоки		4	4			4		2				10

поетики Т. Шевченка												
Тема Теми6-7. Мотивація Шевченкової образності Естетика поета. Інтоніаційний образ поета. Народнопісенне коріння поетики Шевченка. Провідні мотиви й образи Шевченкової лірики. Поетика візуальності Тараса Шевченка.		4	4			5		2				10
Теми 8.- 9. Релігійні основи поетичного світобачення Т.Шевченка		4	2			5		2	2			10
10. Прозова спадщина Т. Шевченка. «Щоденник». Малярська спадщина.		4	2			5		2				10
Разом за змістовим модулем 1		20	16			25		10	4			46
Змістовий модуль 2.Наступники Т. Шевченка в поезії та прозі 40-60-х рр. XIX ст.												
Тема 11. Наступники Т. Шевченка в поезії40-х-60-х рр. XIX ст.: Л. Глібов, С. Руданський, П. Куліш, Ю. Федькович		2	2			3		2				5

Тема 12. Проза П. Куліша. Видавнича, культурницько-просвітня діяльність. Суперечливість світогляду П. Куліша. Прозова спадщина письменника.	2	2			5		2	2			5
Тема 13. Розвиток прози в 40-60-тих рр. ХІХ ст. (Марко Вовчок, А. Свидницький, Ю. Федькович, О. Стороженко)	2	2			5		2	2	2		10
Разом за змістовим модулем 2	6	6			13		5	4			20
Усього годин	26	26			38		16	8			66

5. Теми семінарських занять (навчальним планом не передбачені)

6. Теми практичних занять (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	ТВОРЧА ПОСТАТЬ Т. Г. ШЕВЧЕНКА. ПЕРІОДИЗАЦІЯ ЖИТТЄВОГО І ТВОРЧОГО ШЛЯХУ. РАННІЙ ШЕВЧЕНКО ЯК ПОЕТ-РОМАНТИК. БАЛАДИ Т. ШЕВЧЕНКА 1837–1843 рр.	2
2	ЕВОЛЮЦІЯ ОБРАЗУ ЖІНКИ-МАТЕРІ У ТВОРЧОСТІ Т. ШЕВЧЕНКА («КАТЕРИНА», «СОВА», «НАЙМИЧКА», «НЕОФІТИ», «МАРІЯ»)	2
3.	РАННІЙ ШЕВЧЕНКО ЯК ПОЕТ-РОМАНТИК. ІСТОРІОСОФСЬКА КОНЦЕПЦІЯ УКРАЇНИ	2
4.	ЛІРИКА Т. ШЕВЧЕНКА ПЕРІОДУ «ТРЬОХ ЛІТ»	2
5.	ЖАНРОВА СВОЄРІДНІСТЬ ПОЛІТИЧНИХ ПОЕМ Т. ШЕВЧЕНКА ПЕРІОДУ «ТРЬОХ ЛІТ». ІДЕЙНО-ХУДОЖНІЙ АНАЛІЗ ПОСЛАННЯ «І МЕРТВИМ, І ЖИВИМ...». ІДЕЙНО-ЕСТЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОЕМИ «СОН» («У ВСЯКОГО СВОЯ ДОЛЯ»)	2
6.	ІДЕЙНО-ХУДОЖНІЙ АНАЛІЗ ПОЕТИЧНИХ ТВОРІВ Т. ШЕВЧЕНКА, ПЕРЕСЛІДУВАНИХ РАДЯНСЬКОЮ ЦЕНЗУРОЮ	2
7.	ТВОРЧІСТЬ Т.ШЕВЧЕНКА ПЕРІОДУ ЗАСЛАННЯ, ПРОЗА ТА «ЩОДЕННИК». ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ТВОРЧОСТІ Т. ШЕВЧЕНКА В ЗОШ	2
8.	КОНТРОЛЬНА РІБОТА	2
9.	ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОЗИ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ 40–60-х рр. ХІХ ст.	2
10-11	ТВОРЧІСТЬ МАРКА ВОВЧКА. «ЧОРНА РАДА» П. КУЛІША ЯК ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ РОМАН	4
12.	СВОЄРІДНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ ПОШЕВЧЕНКІВСЬКОГО ПЕРІОДУ	2
13.	КОНТРОЛЬНА РОБОТА	2

6. Теми практичних занять (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Життя і творчість Т. Шевченка. Рання творчість. Творчість періоду «трьох літ». Творчість періоду заслання. Останній період життя і творчості.	2
2	Поезія та проза пошевченківської доби (П. Куліш, Л. Глібов, С. Руданський, М. Вовчок, Ю. Федькович, О. Стороженко)	2
3...	Проза Т. Шевченка та його «Щоденник»	2

7. Лабораторні роботи (навчальним планом не передбачені)

8. Самостійна робота (денна форма навчання)

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготувати повідомлення: «Українські альманахи 40-60-х рр. ХІХ ст.» «Риси естетики й поезики реалізму в порівнянні з романтизмом». Прочитати «Книгу буття...» М. Костомарова.	4
1.	Вивчити напам'ять поезії Т. Шевченка <u>"Думи мої, думи мої..."</u> <u>"Тополя"</u> <u>/перших 16 рядків/</u> , <u>"Катерина"</u> <u>/уривок за вибором/</u> , <u>"Гайдамаки"</u> <u>/від: "Літа орел, літа сизий."</u> до <u>"Йде Залізник Чорним шляхом, За ним гайдамаки»</u> , <u>"Причинна"</u> <u>/напам'ять 1/"Рече та стогне..."</u> до <u>"Та ясен раз у раз скрипів,,,"</u> <u>2/"О Боже мій милий..."</u> до <u>"Таке її щастя, така її доля"/</u> , <u>"Сон"</u> <u>/У всякого своя доля"/</u> <u>/напам'ять: 1/"У всякого своя доля..."</u> - <u>"Адамові діти..."</u> <u>8/"Летим. Дивлюся, аж світає..."</u> - <u>"душі пропиває"/</u> , <u>"І мертвим, і живим..."</u> <u>/від "Якби ви вчилися ..."</u> до <u>"Отойді ми заходимось.../</u> , <u>.../</u> , <u>"Псалми Давидові"</u> <u>/напам'ять переспів 12-ого псалма/</u> , цикл <u>"В казематі"</u> <u>/напам'ять "Мені однаково", «Садок вишневий коло хати», «Тече вода з-під явора». "Плач Ярославни"</u> , <u>"Сон"</u> <u>/На панщині пшеницю жала..."</u> /, <u>"Якби ви знали, паничі..."</u> . <u>"У наших раї на землі..."</u> <u>/перших 12 рядків/</u> , <u>"Мені тринадцятий минало"</u> .	4
2.	Виконати реферати на тему: «Народні обряди у т-сті Шевченка»; «Фольклорні обряди у творчості ТШевченка».	2
3.	Опрацювати монографію Коцюбинської М. «Етюди про поезику Шевченка», дослідження П. Зайцева «Життя Тараса Шевченка»,	4
4.	Ознайомитися з монографіями Ю. Барабаша «Коли забуду тебе, Єрусалиме...» (К., 2006), О. Забужко Шевченків міф України. Спроба філософського аналізу. (К., 1997), І. Дзюби «Тарас Шевченко»	2
5.	Підготуватися до дискусії за книгами: Іванишин П. Вульгарний «неоміфологізм»: від інтерпретації до фальсифікації Т. Шевченка (Дрогобич, 2001). Плющ Л. Екзод Тараса Шевченка: Навколо «Москалевої криниці»: Дванадцять статтів / Передм. Ю. Шевельова. – К., 2001. – 384 с.	4
6.	Зробити письмово порівняльний аналіз двох творів Тараса Шевченка: поеми "Наймичка" і повісті "Наймичка".	1
7.	Підготувати повідомлення на тему: «Алегоричний образ «посяяного, але невижатого жита» в поемі «Гайдамаки» (розділ «Епілог»)), «Образ Перебенді в контексті типологічно схожих образів української літератури», "Роль ліричних відступів у поемі Т. Шевченка «Гайдамаки»», «Т. Шевченко і Є. Гребінка», «Життєво-творчі зв'язки Т. Шевченка з Г. Квіtkою-Основ'яненком», «Т. Шевченко та В. Белінський», «Діальність Т. Шевченка в Археографічній комісії»,	7

	«Казахська тема у поетичній творчості Т. Шевченка», «Основні мотиви лірики Тараса Шевченка останнього періоду творчості».	
8.	Підготувати реферати на тему: «Історичні поеми Т. Шевченка періоду заслання» «Друга «хвиля фольклоризму» у творчості Т. Шевченка», «Творчість Т. Шевченка в літературно-критичних оцінках П. Куліша» «Значення "Журналу" /"Щоденника"/ для вивчення біографії, суспільно-політичних, естетичних і філософських поглядів Тараса Шевченка».	2
9.	Опрацювати літературно-критичні статті П.Куліша	1
10.	Вивчити напам'ять байку Л. Глібова «Щука». Поезію «Журба». Підготувати повідомлення про діяльність Дідуся Кенира. Акрівірші Л. Глібова.	1
11.	Підготувати письмово порівняльний аналіз повістей О. Стороженка «Марко Проклятий» і М. Гоголя «Страшная месть».	2
12.	Підготуватися до дискусії з питання: «Проблема авторства «Народних оповідань» М. Вовчка». Підготувати виступ: «Творчість М. Вовчка і аболіціоністська література (Г. Бічер-Стоу «Хатина дядька Тома»)). «Перекладацька діяльність Марка Вовчка».	2
13.	Вивчити напам'ять твори С. Руданського: «Повій, вітре, на Україну...», «Ти не моя»; 2 співомовки на вибір.	1
14.	Підготувати повідомлення: «Перекладацька діяльність С. Руданського».	38

8. Самостійна робота (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготувати повідомлення: «Українські альманахи 40-60-х рр. XIX ст.» «Риси естетики й поезики реалізму в порівнянні з романтизмом». Прочитати «Книгу буття..» М. Костомарова.	5
2	Вивчити напам'ять поезії Т. Шевченка <u>"Думи мої, думи мої..."</u> <u>"Тополя"</u> <u>/перших 16 рядків/</u> , <u>"Катерина"</u> <u>/уривок за вибором/</u> , <u>"Гайдамаки"</u> <u>/від: "Літа орел, літа сизий." до "Йде Залізник Чорним шляхом, За ним гайдамаки</u> , <u>"Причинна"</u> <u>/напам'ять I/"Реве та стогне..." до "Та ясен раз у раз скрипів,,," 2/"0 Боже мій милий..." до "Таке її щастя, така її доля"/</u> , <u>"Сон"</u> <u>/У всякого своя доля/</u> <u>/напам'ять: I/"У всякого своя доля..." - "Адамові діти..." 8/"Летим. Дивлюся, аж світає..." - "душі пропиває"/</u> , <u>"І мертвим, і живим..." /від "Якби ви вчились ..." до "Отойді ми заходимось.../</u> , <u>.../</u> , <u>"Псалми Давидові"</u> <u>/напам'ять переспів 12-ого псалма/</u> , цикл <u>"В казематі"</u> <u>/напам'ять "Мені однаково", «Садок вишневий коло хати», «Тече вода з-під явора». "Плач Ярославни" , Сон" /"На панцині пшеницю жала..." /</u> , <u>"Якби ви знали, паничі..."</u> . <u>"У нашім раї на землі..." /перших 12 рядків/</u> , <u>"Мені тринадцятий минало"</u>	10
3	Опрацювати дослідження П. Зайцева «Життя Тараса Шевченка», монографію І. Дзюби «Тарас Шевченко. Життя і творчість»	10
4	Підготувати повідомлення на тему: «Алегоричний образ «посіяного, але невижатого жита» в поемі «Гайдамаки» (розділ «Епілог»)), «Образ	8

	Перебенді в контексті типологічно схожих образів української літератури», "Роль ліричних відступів у поемі Т. Шевченка «Гайдамаки», «Т. Шевченко і Є. Гребінка», «Життєво-творчі зв'язки Т. Шевченка з Г. Квіткою-Основ'яненком», «Т. Шевченко та В. Белінський», «Діяльність Т. Шевченка в Археографічній комісії», «Казахська тема у поетичній творчості Т. Шевченка», «Основні мотиви лірики Тараса Шевченка останнього періоду творчості».	
5	Підготувати реферати на тему: «Історичні поеми Т. Шевченка періоду заслання» «Друга «хвиля фольклоризму» у творчості Т. Шевченка», «Творчість Т. Шевченка в літературно-критичних оцінках П. Куліша» «Значення "Журналу" /"Щоденника"/ для вивчення біографії, суспільно-політичних, естетичних і філософських поглядів Тараса Шевченка». Підготувати матеріали до теми «Вивчення творчості Т.Шевченка в школі»	10
6	Опрацювати літературно-критичні статті П.Куліша	2
7	Вивчити напам'ять байку Л. Глібова «Щука». Поезію «Журба». Підготувати повідомлення про діяльність Дідуса Кенира. Акрівірші Л. Глібова.	3
8	Підготувати письмово порівняльний аналіз повістей О. Стороженка «Марко Проклятий» і М. Гоголя «Страшная месьть».	10
9	Вивчити напам'ять твори С. Руданського: «Повій, вітре, на Україну...», «Ти не моя»; 2 співомовки на вибір.	5
10	Підготувати повідомлення: «Перекладацька діяльність С. Руданського».	5
	Разом	66

Перевірка виконання завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, відбувається за такою схемою:

- 1.Опитування на практичних (див. плани практич. занять).
- 2.Підсумкова контрольна робота за 1-й і за 2-й модулі (включені деякі питання, що виносилися на самостійне опрацювання).
- 3.Перевірка конспектів і співбесіда під час індивідуальної роботи зі студентами (згідно з графіком).

10. Методи навчання: репродуктивні, інтерактивні, розвитку критичного мислення

Лекція, у тому числі проблемна, дискусія, практичне заняття з презентацією, інтерпретація художнього тексту, дидактичні ігри, тестові завдання, наукова доповідь, мозковий штурм та ін.

11. Методи контролю

Контроль рівня знань студентів здійснюється у два етапи: на практичних заняттях шляхом поточного оцінювання, яке включає і перевірку самостійної роботи студентів, оцінювання тестових робіт, двох контрольних робіт, що проводяться після другого і третього змістових модулів, та шляхом складання іспиту (білет складається з трьох питань (по 15 балів) і тестового завдання (5 балів)).

Приклад тестових завдань: 1. Літературну творчість П. Куліш розпочав з написання: а)

історичного роману;

б) міфологічно-етнографічних оповідань;

в) соціально-побутових драм.

Приклад завдань на контрольну роботу: 1. Розкрийте суперечливість світогляду П. Куліша. 2. Зробіть ідейно-естетичний аналіз оповідання П. Куліша «Орися».

Приклад екзаменаційного білета:

Екзаменаційний білет № 1

1.Зробіть ідейно-художній аналіз поезій Т. Шевченка “Садок вишневий коло хати”.

2.Розкрийте жанрове розмаїття “Народних оповідань” Марка Вовчка.

3.Які проблеми піднято в літературознавчій праці В. Шевчука “Слово іпостасне”?

4.З якого твору Шевченка взято наведені нижче рядки? У який період творчості було написано цей твір і кому присвячено?

...І спас Тебе розп’ятий син Марії

І ти слова його живії

В живу душу прийняла.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Екзамен
Зм.модуль №1					Зм. модуль №2				
Т1	Т2	Т3	Т4	Т. 5	Т6	Т7	Т8	Т9	50
ПО	ПО	ПО	ПО	ПО	ПО	ПО	ПО	ПО	

РАЗОМ – 100 балів

Т1, Т2 ... Т9 – теми змістових модулів.

Модуль 1:

ПО – 30 балів, **контрольна робота** після першого та другого змістового модуля – по 10 балів, разом 20 балів.

Усього 50 балів.

Модуль 2:

Екзамен - 50 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C	задовільно	
60 – 69	D		
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Опорні конспекти лекцій, інструктивно-методичні матеріали до практичних занять, текстові та електронні варіанти тестів для поточного контролю знань, демонстраційні навчально-методичні

матеріали. Перелік теоретичних понять, якими повинен оволодіти студент. Перелік теоретичних понять, які аналізуватимуться в процесі вивчення того чи іншого твору (конкретно – в планах практичних занять). **Методичні рекомендації до курсу лекцій з історії укр. л-ри 40-х –60-х рр.. ХІХ ст.(автори - Мафтин Н.В., Вівчарик Н.М. Івано-Франківськ, 2019, 115 с.)**

Рекомендована література

Базова

1. Історія української літератури XIX ст.: У 3 кн. – Кн.2. Поезія / За ред. М.Бондар – К., 1996. – 429 с.
2. Історія української літератури та літературно-критичної думки першої половини XIX століття: Підручник / За ред. О.А.Галича. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 392 с.
3. Історія української літератури (перша половина XIX століття) / За ред. І.П.Скрипника. - К., 1980.
4. Історія української літератури XIX століття: У 2 кн. Кн. 1: Підручник. – К.: Либідь, 2005. – 656 с.
5. Шевченківський словник.–Т.1, 2.–К., 1976.
6. Грабович Г. До історії української літератури: Дослідження, есеї, полеміка. – К., 2003. – 632 с.
7. Генералюк Л. Універсалізм Шевченка: взаємодія літератури і мистецтва. К., 2005.
8. Дзюба І. Тарас Шевченко. Життя і творчість. К., Вид. дім «Києво-могилянська академія», 2008.
9. Зеров М. Українське письменство XIX ст. // Зеров М. Твори: У 2 т. – Т. 2. – К., 1990. – 598 с.
10. Смілянська В., Чамата Н. Структура і смисл: спроба наукової інтерпретації текстів Т.Шевченка. – К., 2000
11. Шевченко Тарас. Повне зібрання творів: У 12 т. Т.1-6. К., 2001-2003.
- 12. Мафтин Н., Вівчарик Н. Тестові завдання «Я на сторожі коло їх поставлю слово...» Івано-Франківськ, 2016.**
- 13. Мафтин Н.В., Вівчарик Н.М. Історія української літератури 40-60-х рр. XIX ст. Методичні рекомендації до курсу. Івано-Франківськ, 2019., 115 с.**

Додаткова література

1. Агеева В. (упорядник). Три доли: Марко Вовчок в українській, російській та французькій літературі. - К., 2002
2. Агеева В. (упорядник). Три доли: Марко Вовчок в українській, російській та французькій літературі. - К., 2002
3. Багрій Р. Шлях сера Вальтера Скотта на Україну .– К., 1993.
4. Багрій Р. Шлях сера Вальтера Скотта на Україну .– К., 1993.
5. Барабаш Ю. “Коли забуду тебе, Єрусалиме...” - К., 2006.
6. Барабаш Ю. “Коли забуду тебе, Єрусалиме...” - К., 2006.
7. Барабаш Ю. Просторінь Шевченкового слова. Текст - контекст. Семантика – структура. – Темпора, 2011.
8. Барабаш Ю. Просторінь Шевченкового слова. Текст - контекст. Семантика – структура / Юрій Барабаш. – Темпора, 2011.
- Бетко І. Біблійні мотиви в українській літературі. – К., 1990.
9. Білецький О.І. Українська література серед інших літератур світу // Білецький О.І. Збір. праць: У 5 т.-К., 1965. - Т.2.
10. Бойко Ю. Творчість Т. Шевченка на тлі західноєвропейської літератури // Юрій Бойко. Вибрані праці. – К., 1992. – С. 11-74.
11. Герасименко В. Анатолій Свидницький. Літературний портрет.–К., 1959.
- Грабович Г. До історії української літератури: Дослідження, есеї, полеміка. / Григорій Грабович. – К.: Основи, 2003. – 632 с.
- Грабович Г. Шевченко, якого не знаємо. – К.: Критика, 2000. – 319 с.
12. Єфремов С. Історія українського письменства. - К., 1995.
13. Животко А. Історія української преси.- К., 1999.
14. Жук Н.Й. Анатолій Свидницький: Нарис життя і творчості.–К., 1987.
15. Жур П. Труді і дні Кобзаря: Літопис життя і творчості Т.Г.Шевченка.– К., 2003.
16. Забужко О. Шевченків міф України. Спроба філософського аналізу. - К., 1997.
17. Зайцев П. Життя Тараса Шевченка. - К., 1994
18. Заславський І. Шевченків «Кавказ» як художній феномен // Дивослово.– 2000.– №2.– С.2-5.
- Зеров М. Українське письменство XIX ст. // Зеров М. Твори: У 2 т. – Т. 2. – К., 1990. – 598 с.
19. Івакін Ю. Коментар до “Кобзаря” Шевченка. Поезії 1847-1861 рр.–К., 1968.

20. Івакін Ю. Коментар до “Кобзаря” Шевченка. Поезії до заслання.–К., 1964.
21. Івакін Ю. Сатира Т.Г.Шевченка.–К., 1959.
22. Івакін Ю. Стиль політичної поезії Шевченка.– К., 1961.
23. Іванишин П. Вульгарний “неоміфологізм”: від інтерпретації до фальсифікації Т.Шевченка . - Дрогобич, 2001.
24. Ільєнко Л. Пантелеймон Куліш послідовник Вальтера Скотта // Урок української.– 2002.– №3.– С.58-61.
25. Історія української дожовтневої журналістики.— Львів, 1983.
26. Історія української літератури (перша половина ХІХ століття) /За ред. І.П.Скрипника.- К., 1980.
27. Історія української літератури: У 2 т. - Т.І. -К., 1987.
28. Історія української літератури: У 8 т. - Т.2. - Т.3. - К., 1967.
- Історія української літературної критики: Дожовтневий період / За ред.. П.М.Федченка.- К., 1988.
29. Калениченко Н.Л. Українська література ХІХ ст.: Напрями, течії.-К., 1977.
30. Клочек Г. Поезія Тараса Шевченка. –К., 1999.
31. Клочек Г. Поезія Тараса Шевченка: сучасна інтерпретація. - К., 1998
32. Коваленко П.П. Серце моє трудне, що в тебе болить? Захворювання і смерть Т.Г.Шевченка із погляду сучасної медицини. –Чернівці, 2000.
33. Ковалець Л. Юрій Федькович. Історія розвитку творчої індивідуальності письменника. – К. : Монограф, 2011.
34. Ковалець Л.Юрій Федькович. Історія розвитку творчої індивідуальності письменника. – К., 2011.
35. Кодак М. Прагматичний узус реалізму (Комедія «Сон» як текст) // Слово і час.– 2001– №11.– С.60-73.
36. Комаринець Т. Шевченко і народна творчість. – К., 1963.
37. Кониський О.Я. Тарас Шевченко-Грушівський: Хроніка його життя. К., 1991.
38. Костомаров М.І. Твори: У 2 т.–К., 1990.
39. Коцюбинська М. Етюди про поезику Шевченка. – К., 1990.
40. Куліш П. Вибрані твори.–К., 1969.
41. Куліш П. Твори. У 2 т.–К., 1989.
42. Лисюк Н. Фольклорне підгрунття поеми-комедії Т.Шевченка «Сон» // Слово і час.– 2004.–№4.–С.36-42.
43. Михайлин І. Історія української журналістики ХІХ ст.- К., 2003.
44. Михайлин І. Історія української журналістики. Період становлення: від журналістики в Україні до української журналістики.- Х., 2004.
45. Надія Гаєвська. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХІХ ст. (у трьох книгах). Кн. 2. К., 1996.
46. Наливайко Д. Епістемологія й поезика реалізму // Січ. – 2004. - №1
47. Нахлік Є. На первоцвіт вдарили морози: П.Куліш про Т.Шевченка та Кирило-Мефодіївське товариство // Україна.– 1989. –№10. –С.17.
48. Нахлік Є. Пантелеймон Куліш.–К., 1989.
49. Нахлік О. Деміфологізація євангельського дійства в поемі «Марія» Шевченка // Збірник Харківського історико-філологічного товариства. Нова серія.– Харків, 1995.– Т.5. С.103-106.
- Неділько Г. Тарас Шевченко: Життя і творчість. – К., 1998.
50. Павлюк М.М. Інтерпретація Псалтиря в поезії Т.Шевченка // Українська література в системі літератур Європи і Америки (ХІХ-ХХ ст.) .– К., 1997.
- Пахаренко В. Незбагнений апостол. – Черкаси, 1994.
51. Плющ Л. Екзод Тараса Шевченка. Навколо «Москалевої криниці». – Едмонтон, 1986 (в інтернеті).
- Попович М. Нарис історії української культури України. – К., 2001. – 727 с.
52. Сверстюк Є. Шевченко і час. - К., 1996
53. Свидницький А. Роман, оповідання, нариси / Передмова П.Хропка.–К., 1985.
54. Семків Р. Шевченків «Сон» («У всякого своя доля...») : діалогічність, карнавальність // Слово і час.– 1999.– №7.– С.56-59.
55. Сиваченко М. Анатолій Свидницький і зародження соціального роману в українській літературі.– К., 1962.
56. Сиваченко Студії над гуморесками Степана Руданського
57. Скоць А. Поема Тараса Шевченка «Наймичка» // Дивослово. –1994.– №3.– С.18-22.
58. Скоць А. Шевченкова «Катерина» // Українська мова та література в школі. –1991.– №6.–

С.30-34.

59. Слоньовська О. «Гетьмани, гетьмани, якби-то ви встали...» Аналіз роману П.Куліша «Чорна рада» // Дивослово. –1994. –№12.– С.11-16.
60. Слоньовська О. Історична концепція «Гайдамаків» Т.Шевченка // Дивослово. –1997.– №12.– С.26-30.
- Смілянська В., Чамата Н. Структура і смисл: спроба наукової інтерпретації текстів Т.Шевченка. - К., 2000
61. Смілянська В.Л. «Святим огненным словом...» Тарас Шевченко: Поетика.– К., 1990.
62. Смілянська В.Л. Літературна творчість Миколи Костомарова // Костомаров М.І. Твори: У 2 т.– К. 1990.– Т.1.
63. Стадна Л.Г. Дидактичний матеріал до теми “Творчість Т.Шевченка періоду “трьох літ” (на уроках літератури) //Українська мова і література в школі.–1981.–№12.–С.40-44.
64. Тарахан-Береза З. Шевченко – поет і художник: До проблеми єдності художнього мислення.- К.: Наук. думка, 1985.
65. Ткаченко Ю.К. Образи Залізняка й Гонти в народних піснях і в поемі Т.Г.Шевченка «Гайдамаки» // Українська мова і література в школі. –1986. –№3.– С.3-8.
- Українська Літературна Енциклопедія / Гол. редактор І.О.Дзевєрін. Т.1, 2, 3.- К., 1988-1995.
66. Федченко П.М. Літературна критика на Україні першої половини ХІХ ст. - К., 1982.
67. Фігурна Н. Проблема «пращурів і нащадків у романі А.Свидницького «Люборазькі» // Українська мова і література. –1999– №40.– С.12.
68. Фігурна Н. Проблема української жінки (на матеріалі роману А.Свидницького «Люборазькі») // Слово і час.– 1999.– №11. –С.14-16.
69. Фізер І. До генези однойменних поетичних і художніх творів Шевченка: від тексту до образу і навпаки // Сучасність. – 1989. –№ 5.
70. Франко І. “Наймичка” Т.Шевченка // Зібр. тв.: У 50т.–Т.29.–К., 1981.–С.447-469.
- Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 року // Франко І. Зібр. творів: У 50 т. Т.41.- К. 1984.
71. Франко І. Темне царство // Зібр. творів: У 50 т.–К., 1980.–Т.26.– С.131-153.
72. Франко І. Шевченкова “Марія” // Твори у 20 т.—Т.17.—К., 1955.—С.149-157.
- Чижевський Д. Історія української літератури: Від початків до доби реалізму. - Тернопіль, 1994.
- Чопик Р. Вовчок // Слово і час. - №8. – 2007. – С.3-14.
- Шевченківська енциклопедія у 6 томах.
73. Шевченко Тарас. Повне зібрання творів: У 12 т.– Т.1.– К., 2001.
74. Шевченко Тарас. Повне зібрання творів: У 12 т. Т.1-6. К., 2001-2003.
75. Шевчук В. Любов, що розійшлася сном (Спогади сучасників Т.Шевченка) // Українська мова і література.– 2001.– №18. –С.4-8.

Методична література

1. Гаврилов П.Т. Оглядові теми на уроках української літератури в старших класах. –К., 1980.
2. Неділько В.Я. Методика викладання української літератури в середній школі. –К., 1978.
3. Стадна Л.Г. Дидактичний матеріал до теми “Творчість Т.Шевченка періоду “трьох літ” (на уроках літератури) //Українська мова і література в школі.–1981.–№12.–С.40-44.
4. Пасічник Є.А. Українська література в школі.– К., 1983.
- 5.Пелипейко І.А. Вивчення ліричних творів у 8-10 класах. –К., 1982.
- 6.Степанишин Б.І. Викладання української літератури в школі.–К., 1995

Література для підготовки презентацій «На допомогу вчителів»

1. Бідненко В. Не повторити помилок історії. Урок вивчення нового матеріалу в 9 класі: [П. Куліш «Чорна Рада». Образи та ідеї твору]. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2010. № 3. С. 23-27.

2. Білоус І. Мистецькі зустрічі. Листування Тараса Шевченка і Григорія Квітки-Основ'яненка. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2015. № 34-36. С. 66-74.
3. Бірченко М. Ти знаєш, що ти-людина...[Олекса Стороженко. «Скарб». Морально-етичні проблеми оповідання]. *Українська мова та література*. 2017. № 1-2. С. 25-28.
4. Бабійчук, Т. Заняття з української літератури з використанням відеофрагмента (міні-екранізації). *Українська література в загальноосвітній школі*. 2005. № 12. С. 30-34
5. Баяндіна О. Шевченківська тематика на уроках аналізу тексту. *Дивослово*. 2009. № 3. С. 36-37.
6. Бернадська, Н. Творчість Тараса Шевченка у шкільній парадигмі : до проблеми вивчення української літератури. *Дивослово*. 2019. № 5. С. 52-54.
7. Бондаренко Л. Україна-частина Шевченка. 5 клас. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2014. № 22-24. С. 29-32.
8. Бондаренко, Н. Художня інтерпретація проблеми української еліти в поемі Тараса Шевченка «І мертвим, і живим...». *Українська література в загальноосвітній школі*. 2013. № 4. С. 17-21.
9. Бондаренко Ю. Самостійна робота як спосіб реалізації загальнодидактичних та методико-літературних завдань. *Дивослово*. 2018. № 1. С. 23-27.
10. Бонь Н. Трагічні епізоди української історії в поемі-містерії «Великий льох». *Дивослово*. 2010. № 3. С. 24-28.
11. Борисенко В. Активні методи як основа творчої взаємодії в навчанні : [дидактична гра як один із методів навчання на уроці української літератури]. *Українська мова й література в школах України*. 2016. № 2. С. 27-30.
12. Буркалець Н. Жанровим шляхом аналізу: Плани-конспекти уроків з вивчення оповідання «Скарб» Олекси Стороженка у 7 класі. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2007. № 1. С. 51-57
13. Верготі Л. Не вмирає душа наша, не вмирає воля [Урок у 9-му класі за Шевченковою поезією «Кавказ»]. *Дивослово*. 2008. № 2. С. 45-46.
14. Верготі Л. Поема Тараса Шевченка «Кавказ» «Гімн волі». *Українська література в загальноосвітній школі*. 2006. № 12. С. 31-33
15. Верготі Л. Літературна вікторина. Життя і творчість Тараса Шевченка. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2006. № 12. С. 33-34.
16. Верготі Л. Вивчаємо творчість Тараса Шевченка. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2006. № 11. С. 25-28
17. Гладіліна О. Кому однаково? До проблеми осмислення поезії Тараса Шевченка та вивчення її в школі. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2007. № 1. С. 12-17.
18. Глеб О. Роль інтерпретації при вивченні ліричних та ліро-епічних творів української літератури в старшій школі. Актуальні проблеми викладання літератури у середній та вищій школі. *Султанівські*

читання [Текст]: збірник статей / відп. ред. В. Г. Матвіїшин. Івано-Франківськ, 2012. № 2. С. 16-19.

19. Голик О. Крик болю волелюбної душі. Осмислення минулого і сучасного у творі Т. Г. Шевченка «Чигирине, Чигирине...». *Українська мова й література в школах України*. 2016. № 2. С. 46-48.
20. Голик О. Образ Івана Котляревського у творчості Тараса Шевченка : поетичній, прозовій, малярській. *Українська мова й література в школах України*. 2019. № 3. С. 39-43.
21. Голик О. Крок болю волелюбної душі. Осмислення минулого і сучасного у творі Т. Г. Шевченка «Чигирине, Чигирине...». *Українська мова й література в школах України*. 2019. № 5. С. 45-52.
22. Голик О. «І повіє вогонь новий з Холодного Яру». Т. Шевченко «Холодний Яр». Утвердження поета на революційно-демократичні реалістичні позиції. *Українська мова й література в школах України*. 2017. № 3. С. 37-39
23. Голик О. Тарас Шевченко як визначний поет, людина і громадянин. Українська література, 8 клас. *Українська мова й література в школах України*. 2017. № 3. С. 32-36.
24. Голубчук Т. Куліш «Чорна рада»: протистояння сил державотворення й руйніцтва. 9 клас. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2014. № 19-21. С. 24-32.
25. Грабовська С. Біблія і українська література : [методика викладання української літератури]. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2010. № 10. С. 34-39.
26. Грецька І. «Учімося мудрості в природи!» Урок-інсценізація за творчістю Олекси Стороженка. 10 клас. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2016. № 13-14. С. 45-50.
27. Гречка Л. Григорій Квітка-Основ'яненко «Конотопська відьма». 9 клас. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2015. № 15. С. 21-23.
28. Грицай Л. Тарас Шевченко «Гайдамаки». Складність історичної долі українського народу. *Українська мова й література в школах України*. 2014. № 5. С. 58-63.
29. Грицай Л. Останній пізній романтик Степан Руданський і «Автор пречудових українських байок» Є. Гребінка. *Українська мова й література в школах України*. 2018. № 7-8. С. 49-50.
30. Діденко Н. Тарас Шевченко і його духовний заповіт українському народові. Настроєві інтонації твору «І мертвим, і живим. і ненародженим...» Пам'яті загиблих на Майдані присвячується. *Українська мова й література в школах України*. 2014. № 10. С. 38-42.
31. Діденко Т. Організація роботи з обдарованими учнями на уроках української мови та літератури. *Рідна школа*. 2014. № 10. С. 25-31.
32. Данілеско О. Вивчаємо вірш Тараса Шевченка «Садок вишневий коло хати». 5 клас. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2008. № 2. С. 6-7.
33. Данілеско О. Роздуми над «Катериною» Тараса Шевченка: чи любили батьки свою дочку? *Українська література в загальноосвітній школі*. 2008. № 2. С. 8-11.

34. Денисенко Н. Тарас Шевченко. «Думи мої, думи». Українська література, 8-й клас. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2014. № 16-18. С. 17-22.
35. Джуган І. Урок компаративного аналізу «Два генія однієї епохи». 9 клас: Т. Г. Шевченко та М. Ю. Лермонтов. *Зарубіжна література в школі*. 2015. № 7-8. С. 23-29.
36. Дзись О. Іван Котляревський «Наталка Полтавка». *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2015. № 22-24. С. 45-48.
37. Домановська О. Усім нам знайомий Шевченко. Літературний брейн-ринг. 9 клас. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2015. № 6. С. 29-33.
38. Дубок Т. Урок на тему «Образ Богдана Хмельницького в історії та літературі»: [бінарний урок з історії України та української літератури, 8 клас]. *Історія в сучасній школі*. 2012. № 10. С. 2-8.
39. Дуняшенко Н. «Катерина» Т.Г. Шевченка. Життєва основа сюжету. Проблематика твору. *Українська мова і література в школі*. 2008. № 5. С. 33-36.
40. Дятленко Т. Етнокультурознавча спрямованість вивчення української літератури в старших класах (на прикладі життя і творчості Т. Г. Шевченка). *Українська література в загальноосвітній школі*. 2008. № 2. С. 30-32.
41. Дяченко-Лисенко Л. Модель проведення Шевченківської інтернет-конференції у школі. *Дивослово*. 2009. № 3. С. 43-45.
42. Жила С. Збагачувальна енергія живопису і графіки у процесі вивчення української літератури. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2009. № 3. С. 10-12.
43. Жила С. Колективна лекція як форма підготовки майбутніх учителів української літератури. *Українська мова й література в школах України*. 2017. № 11. С. 26-30.
44. Жулинський М. Українська література. ПРОГРАМА для загальноосвітніх навчальних закладів (класів) з поглибленим вивченням української літератури. 9 клас. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2009. № 1. С. 44-58.
45. Жученко В. Письменники Одещини про Кобзаря. Урок-проект у 9 класі. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2009. № 12. С. 79-88.
46. Зінченко Н. Тарас Шевченко в художній літературі. Літературна світлиця. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2008. № 2. С. 20-25.
47. Зінченко Н. Як вивчати оповідання «Скарб» О. Стороженка на уроках української літератури. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2007. № 12. С. 41-42.
48. Закревська О. Використання мультимедійних технологій на уроках української словесності. *Дивослово*. 2009. № 2. С. 17-19.
49. Замкова І. Запитання, які «пробуджують» думки. Розвиток критичного мислення школярів на уроках української літератури. *Відкритий урок. Розробки, технології, досвід*. 2013. № 2. С. 54-56.

50. Єрчик О. Шевченкові музи: [конспект уроку. 9 клас]. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2015. № 6. С. 18-23
51. Іванцова Л. Тарас Шевченко. «Іван Підкова». Урок у 6 класі. *Дивослово*. 2015. № 3. С. 12-14.
52. Корчева Т. Чи був справедливий вирок жінці-покритці тогочасного суспільства? За поемою Т. Г. Шевченка «Катерина». [Інтегрований урок українська література-правознавство, 9 клас. *Українська мова й література в школах України*. 2016. № 11. С. 34-42.
53. Крупеня В. Вивчення біографії письменника. Конспекти-схеми. *Українська мова та література*. 2017. № 7-8. С. 75-84.
54. Крутько В. Леонід Глібов. «Щука». Урок у 6-му класі. *Дивослово*. 2017. № 4. С. 38-39.
55. Крухмаль В. Образ жінки-матері у творчості Тараса Шевченка. Поема «Катерина». *Українська література в загальноосвітній школі*. 2010. № 2. С. 23-24.
56. Мікус Л. Тарас Шевченко. Художник з душею поета. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2015. № 6. С. 13-17.
57. Макаренко Л. Нестандартні форми контролю знань за творчістю Кобзаря. *Дивослово*. 2016. № 3. С. 31-32.
58. Маркович Т. Шевченкознавці. Літературна гра. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2015. № 6. С. 34-37.
59. Мартенс І. Як не втратити обдарованість? Робота зі здібними дітьми на уроках української мови та літератури. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2014. № 15. С. 2-5.
60. Мартинова М. П'єса Івана Котляревського «Наталка Полтавка»-своєрідне дзеркало моральних чеснот найвищого рівня. *Українська література, 9 клас. Українська мова й література в школах України*. 2015. № 9. С. 41-44.
61. Марченко Н. Вивчення творчості Шевченка у школі: від вульгарно-ідеологічного до художньо-естетичного. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2009. № 2. С. 46-59.
62. Машталер Г. Духовна єдність двох митців : Тарас Шевченко і Євген Сверстюк. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2006. № 11. С. 28-31.
63. Мельник М. Пантелеймон Куліш «Чорна рада». Протистояння сил державотворення і руїництва. 9 клас. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2015. № 19-21. С. 38-42.
64. Михайловська Н. Формування компетентного читача : поєднання школи з реальним світом. *Українська мова й література в школах України*. 2019. № 3. С. 27-34.
65. Могильницька Г. Дозвольмо возному любити Наталку. П'єса Івана Котляревського «Наталка Полтавка». *Дивослово*. 2007. № 8. С. 26-28.
66. Музиченко-Мельничук Т. Учімося шукати істину. Робота над поемою «Сон». *Дивослово*. 2014. № 5. С. 20-24.
67. Ніколюк Л. Почути, побачити і відчути гармонію людини і природи. Комбінований особистісно зорієнтований урок у 5 кл. на тему «Тарас Шевченко. Картини довколишнього світу та природи в поезії «Садок

- вишневий коло хати». *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2010. № 6. С. 16-19.
68. Надворна Є. Поетичний образ Орисі (за однойменним твором Пантелеймона Куліша). *Українська література в загальноосвітній школі*. 2007. № 5. С. 30-32.
69. Небрат Н. Кобзарі-уособлення мудрості народної. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2009. № 9. С. 39.
70. Нестеранко С. Метод проектів як оптимальний важіль впливу на актуалізацію етнокультурної компетентності і громадянське виховання учнів під час вивчення творчості Тараса Шевченка у 9 класі. *Українська мова й література в школах України*. 2018. № 2. С. 38-43.
71. Омельченко І. Сини мої, гайдамаки! нерозумні діти... Гуманістичний зміст Шевченкової поеми «Гайдамаки». *Дивослово*. 2007. № 9. С. 23-26.
72. Орел С. Маркіян Шашкевич-зачинатель нової української літератури на Західних землях. Проектно-конструкторська модель уроку. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2014. № 28-29. С. 22-27.
73. Охріменко Н. Вивчаємо поезію Тараса Шевченка «За сонцем хмаронька пливе». *Українська література в загальноосвітній школі*. 2013. № 12. С. 9-10.
74. Підгайко О. Тарас Шевченко-апостол правди і науки. Біблійні мотиви у творах митця. 9 клас. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2015. № 10-11. С. 20-24.
75. Павлів І. Балада Шевченка «Причинна». Урок літератури в 9 класі. *Дивослово*. 2010. № 3. С. 32-38.
76. Панчук О. Як протистояти злу. Жанр балади у творчості Тараса Шевченка. «Причинна» як зразок баладної поезії. *Дивослово*. 2009. № 3. С. 39-42.
77. Панчук О. Будьмо успішними! Заняття з української літератури: через відеофрагменти до творчості, ефектності, ефективності! *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2007. № 4. С. 20-26.
78. Пархітько Н. Іван Котляревський. Дорога до висоти. Урок, 9 клас. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2016. № 16-18. С. 34-39.
79. Пономаренко О. Християнський аспект твору Григорія Квітки-Основ'яненка «Маруся». *Дивослово*. 2007. № 8. С. 28-31.
80. Пономаренко О. Із секретів поетичної майстерності Т. Шевченка : духовно-художні відкриття «Кобзаря» (1840), романтичного національного Пророка «Трьох літ», «Нескореного Прометейя» на засланні, візійного демократичного ладу України майбутнього. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2014. № 31-32. С. 21-26.
81. Решодько Л. Я покохав її високою любов'ю...: сердечні пристрасті і розчарування Кобзаря. Сценарій літературного вечора. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2009. № 2. С. 39-44.
82. Сітькова І. Тарас Шевченко. «Давидові Псалми». «Ісаія. Глава 35». Урок у 9 класі. *Дивослово*. 2016. № 3. С. 20-24.

83. Сальвенчук С. Твори Григорія Квітки-Основ'яненка як основа формування лексичної компетентності учнів. *Українська мова й література в школах України*. 2018. № 4. С 35-39.
84. Слюсар А. Чи знаєш ти роман Пантелеймона Куліша «Чорна рада»? : [урок-конкурс у 9 класі]. *Дивослово*. 2012. № 4. С. 20-24.
85. Слюсарєва О. Т. Г. Шевченко «Сон» («У всякого своя доля»). Сатиричний пафос поеми. 9 кл. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2014. № 13-14. С. 24-28.
86. Сметюх О. Тарас Шевченко і Біблія. «Ісаія. Глава 35». Цикл «Давидові Псалми». *Українська література, 9 клас. Українська мова й література в школах України*. 2018. № 3. С. 52-58.
87. Сосюк Н. Якби-то нашли те, що там схоронили... Ідейно-художній аналіз поезії Тараса Шевченка «Розрита могила» у 8 класі. *Дивослово*. 2009. № 10. С. 24-25.
88. Стасюк Н. Що розповів дідусь Кенар. Конспект комбінованого уроку за творчістю Леоніда Глібова у 5-му класі. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2007. № 9-10. С. 42-46.
89. Субіна В. Поеми Тараса Шевченка «Сон». Урок-простеження. 9 клас. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2015. № 10-11. С. 13-19.
90. Толмач Н. Щастя це скарб. Система пошукових комбінованих уроків за оповіданням Олекси Стороженка у 6 класі. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2010. № 4. С. 12-19.
91. Уманська Т. В своїй хаті своя правда, і сила, і воля. Національна самовизначеність у посланні Т. Г. Шевченка «І мертвим, і живим, і ненародженим». Конспект уроку, 9-й клас. *Українська мова та література*. 2019. № 6. С. 59-67.
92. Феддоренко В. Шевченкіана. Інтелектуально-пізнавальна гра. *Дивослово*. 2009. № 5. С. 5-10.
93. Федчун Н. І кожне слово його про Україну. Система уроків-роздумів із мистецькими паралелями, документальними свідченнями та самостійними міркуваннями, присвяченими вивченню творчості Тараса Шевченка у 8 кл. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2010. № 3. С. 10-24.
94. Фурсова Л. Від літературної компетенції-до життєвої компетентності (Формування літературної компетенції учнів на уроках української літератури в процесі використання контекстних матеріалів). *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2005. № 5. С. 12-21.
95. Ходацька О. Тарас Шевченко геній і людина. Нове прочитання творів Кобзаря. *Українська література, 9 клас. Українська мова й література в школах України*. 2018. № 3. С. 43-45.
96. Ходацька О. Тарас Шевченко геній і людина : нове прочитання творів Кобзаря. *Українська мова й література в школах України*. 2018. № 4. С. 48-51.
97. Хомич Я. Ідея незнищенності справжнього кохання в баладі Тараса Шевченка «Тополя». *Дивослово*. 2009. № 3. С. 37-39.

98. Хомич Я. Твір, що єднає минуле, теперішнє і майбутнє. Урок вивчення поезії Т. Шевченка «Заповіт» у 7 класі. *Дивослово*. 2009. № 5. С. 2-4.
99. Хохрін Л. Т. Г. Шевченко «Садок вишневий коло хати». Картини природи у сприйманні поета. *Українська мова та література*. 2017. № 3-4. С. 19-21.
100. Хрїсова А. Українська література в кросвордах. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2009. № 12. С. 94-100.
101. Церещенко Р. У пошуках скарбу великого. Т. Г. Шевченко. Поема-містерія «Великий льох». *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2016. № 10-11. С. 33-35.
102. Чабан О. Материнство, родинність, кохання... Урок-презентація учнівських проєктів на тему «Роль жінки в житті і творчості Тараса Григоровича Шевченка». *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2009. № 2. С. 22-34.
103. Чуйко Т. «Катерино, серце моє!» Інтегрований аналіз образу жінки в поетичній і малярській творчості Тараса Шевченка. *Дивослово*. 2014. № 5. С. 2-13.
104. Чумак Т. Вже почалось, мабуть, майбутнє... Урок-читацька конференція за творчістю Ліни Костенко. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2010. № 3. С. 84-96.
105. Чумак Т. Моральне приниження чи моральна велич жінки. Урок-пошук за поемою Тараса Шевченка «Катерина». *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2008. № 2. С. 22-33.
106. Чумак Т. Роздуми над «Катериною» Шевченка: чи любили батьки свою дочку? Матеріали до уроку у старших класах середньої школи. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2008. № 2. С. 56-64.
107. Шилова О. Героїзм та мужність українських козаків у творі «Іван Підкова» Тараса Шевченка. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2013. № 11. С. 39-40.
108. Штейнбук Ф. «Інститутка» Марка Вовчка в новій літературознавчій методології. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2015. № 19-21. С. 79-85.
109. Щербакова А. Доля жінки в поемах «Катерина» та «Наймичка». *Дивослово*. 2010. № 3. С. 28-31.
110. Ярошук Г. Романтична ідея незнищенності справжнього кохання, краси, вірності. Урок за баладою Т. Г. Шевченка «Тополя». *Українська література в загальноосвітній школі*. 2014. № 9. С. 15-17.
111. Яценко Л. Гендерне виховання старшокласників на уроках української літератури. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2008. № 1. С. 18-20.

Інформаційні ресурси

Портал www.kobzar.info

Енциклопедія життя і творчості Тараса Шевченка www.t-shevchenko.name

Шевченківська енциклопедія www.shevchycl.kiev.ua

Національний музей Тараса Шевченка www.shevchenkomuseum.com.ua

Історико-культурний заповідник «Батьківщина Тараса Шевченка»

www.batjkiivshhyna-tarasa.com.ua

The Taras Shevchenko Museum of Canada

<http://www.infoukes.com/shevchenkomuseum/>

Вебсайт музею Тараса Шевченка в Торонто (Канада).

Shevchenko's self portraits

<http://www.chass.utoronto.ca/~tarn/courses/429-sp.html>

<http://poetyka.uazone.net/kobzar/>

Web-версія «Кобзаря» Тараса Григоровича Шевченка в Бібліотеці Української Поезії.

Національний музей Тараса Шевченка

<http://www.park.kiev.ua/u%27people/artists/shevchenko/>

Сайт Національного музею Тараса Шевченка у Києві.

Шевченко в Орске

<http://history.opck.org/Shevchenko.php>

Сторінка Тараса Григоровича Шевченка на російському сайті «Историческая страница Орска».

Шевченківська енциклопедія

<http://www.shevchcycl.kiev.ua/>

Оренбургская шевченковская энциклопедия

<http://www.orenburg.ru/culture/encyclop/tom1/>